

Sözleşmelerin Türk Lirası Cinsinden Düzenlenmesi Zorunluluğu

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 13 Eylül 2018 tarihinde 30533 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve süresiz olarak yürürlüğe girmiştir.

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/09/20180913.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/09/20180913.htm>

85 Sayılı Kararla, 32 Sayılı Kararda düzenleme yapılarak aşağıdaki hususlar eklenmiştir:

“Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz.”

“Bu Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında; Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenir.”

85 Sayılı Kararla getirilen yeni düzenlemeye göre 12 Eylül 2018 tarihinden sonra Türkiye’de yerleşik kişiler arasında yapılacak sözleşmelerin önemli bir kısmı için geçerli olmak üzere sözleşme bedelinin herhangi bir döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün olmayacaktır. Bu tarihten önce yapılan ve bedeli döviz ya da dövize endeksli olarak belirlenen sözleşmelerin de en geç 1 ay içinde (12 Ekim 2018 tarihine kadar) taraflarca Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Kapsam dışındaki haller aşağıdadır:

- Sözleşmenin taraflarından birinin Türkiye’de yerleşik olmayan bir kişi olması,
- Kararda belirtilen sözleşme tiplerinin haricinde bir sözleşmenin olması,
- Sözleşmenin döviz yerine altına veya bir başka değerli eşyaya endeksli olarak hazırlanması.

Firmaları ilgilendiren husus itibarıyla örneklendirecek olursak, firmaların Türkiye’de yerleşik bir banka ile yapacağı finansal kiralama sözleşmesi 12 Eylül 2018 tarihinden sonra döviz cinsinden olamayacağı gibi, daha önce döviz cinsinden imzalanan tüm cari finansal kiralama sözleşmeleri de 12 Ekim 2018 tarihinde kadar bankayla karşılıklı olarak anlaşılacak bir kur üzerinden TL’ye çevrilecektir. Aynı şekilde firmaların yer sahibi ya da kiracı olarak imzaladıkları döviz, dövize endeksli sözleşmelerin de yine 1 ay içinde TL’ye çevrilmesi gerekecektir. Firmaların, çalıştırdıkları personel ile imzaladıkları ya da imzalayacakları sözleşmeler de aynı kapsamdadır. Taşınır ve taşınmaz satışlarında düzenlenecek sözleşmeler de yine aynı kapsamdadır.

Kararda yapılan değişikliklere uymamanın sonucu 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanunda belirlenmiş olup, idari para cezası söz konusu olacaktır.

Söz konusu değişiklikle birlikte önümüzdeki dönemde aşağıdaki hususlarda belirsizliklerle karşılaşılabilir:

- 12 Eylül 2018 tarihinden önce yapılan dövizli sözleşmeler hangi kurdan TL'ye çevrilecek, belirli bir kur üzerinde taraflar anlaşamazsa konu Mahkemeye mi intikal edecektir? Bu durumda Mahkemeler neye göre karar vereceklerdir?
- 12 Eylül 2018 tarihinden sonra yapılacak sözleşmelerde parayı tahsil edecek olan sözleşme tarafı sözleşme dönemi boyunca kur artış risklerini TL cinsinden yapılacak sözleşmeye yansıtarak sözleşme bedelini yükseltme yoluna gidecek midir? (Özellikle geçmişte imzalanan ve halen devam eden finansal kiralama gibi uzun dönemli sözleşmelerde, bankalar, sözleşmenin geri kalan süresi için kurdaki artış tahminlerini sözleşme bedeline dahil etmek isteyeceklerdir.)
- Söz konusu düzenlemeye uyulmaması idari para cezasını gerektirse de bu durum sözleşmelerin geçerliliğini etkilemeyeceğine göre, döviz cinsinden sözleşme imzalanmaya devam edildiği takdirde Kararın uygulaması ve yaptırımını nasıl olacaktır? (İdari para cezasını göze alan taraf döviz cinsinden sözleşme imzalama hususunda ısrar edebilir.)
- Karara rağmen sözleşmelerin döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak imzalanması halinde döviz artışından olumsuz yönde etkilenen taraf kur farklarının tazmini için Mahkemeye başvurabilir mi? Bu durumda Mahkemeler ne gibi kararlar vereceklerdir?

1962-1983 yılları arasında yapılan benzer bir uygulamada (17 sayılı Karar), yabancı para cinsinden yapılan sözleşmelerde yine benzer kısıtlayıcı hükümler bulunmaktaydı. Ancak tarafların yine de yabancı para cinsinden sözleşme yapması halinde ödeme zamanında sözleşmede yer alan yabancı para cinsi o günkü kurla TL'ye çevriliyor ve ödeme TL cinsinden yapılıyordu. Dolayısıyla önceki uygulamada sözleşme dövize endekli sözleşme olarak işlem görmeye devam ediyordu. Şimdiki durumda ise hem herhangi bir döviz cinsi üzerinden hem de dövize endekli sözleşme yapılması yasaklanmış oldu. Dolayısıyla yeni düzenleme 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun 26. Maddesinde düzenlenen sözleşme serbestisine önemli bir kısıt getirmiş oldu.

Söz konusu düzenlemeden etkilenecek olan firmaların yukarıdaki hususları da dikkate alarak yeni düzenlemeye uygun hareket etmeleri önem arz etmektedir.